

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Piątek, dnia 11 września 1914 r.

Najwyższe Podziękowanie.

Najjaśniejszy Pan Najwyżej roz-
kazać raczył wyrazić serdeczne po-
dziękowanie ludności polskiej miasta
Łodzi za uczucia wiernopoddanne, wy-
rażone z powodu rozpoczęcia
działań wojennych.

O powyższem z polecenia Jego
Ekscelencji Pana Gubernatora Piotr-
kowskiego z dnia 5 września 1914
roku za nr. 18786 mam zaszczyt
podać do wiadomości ludności pol-
skiej powierzonego mi miasta.

Prezydent m. Łodzi
rzeczywisty radca stanu
Pieńkowski.

Oblężenie Paryża.

Wkroczenie wielkiej armji niemieckiej do północnej Francji i ukazanie się jej o 50 kiln. od Paryża pod Compiègne i Soissons nasunęły przypuszczenie, że idzie ona pod Paryż

Zbyt świeże są jeszcze straszne wspomnienia oblężenia 1870 roku, by perspektywa ta nie zajęła od razu uwagi całego świata.

Dnia 15 września 1870 roku pierwsze oddziały konnicy niemieckiej ukazały się przed stolicą Francji, zaś 19 tegoż miesiąca olbrzymie miasto, mające już wówczas wraz z fortami 7 i pół mil obwodu, było otoczone przez armję pruskiego i saskiego następcy tronu.

Działo się to w dwa tygodnie po
Sedanie i wzięciu wraz z armją do
niewoli Napoleona III.

Niemcy szli pod Paryż pewnym
grokiem. Nie spodziewali się więk-
szego oporu ze strony Francuzów.
W Paryżu było wówczas tylko 100
tysięcy wojsk regularnych i około
800 tysięcy ochotników, których w o-
bozie niemieckim bardzo sobie lekce-
ważono. Okazało się jednak później,
że armja ta była się lepiej od tej,
którą poprowadził nad granicę Napo-
leon III

Na wschodnim teatrze wojny Niemcy niebawem po osaczeniu Paryża odnieśli walne zwycięstwo. Dnia 27-go września poddał się Strasburg z 17,000 Francuzów, wziętymi do niewoli. W miesiąc później, 29 października 1870 roku kapitulował Metz. Złamany niepowodzeniem, zmuszony głodem, komendant francuski, Bazaine, zdecydował się na podpisanie upokarzającego aktu kapitulacji: 3 marszałków Francji, 70 generałów, przeszło 4,000 oficerów, 178,000 żołnierzy (licząc w tem 20,000 chorych i rannych) złożyło broń przed nieprzyjacielem. liczebnie niewiele sil-

niejszym. Gambetta zarzucił wówczas Bazainowi zdradę i do dziś Francuzi wierza w słuszność tego zarzutu.

Pomimo olbrzymich porażek na wschodzie, Paryż w r. 1870 bronił się daleko skuteczniej i dłużej, niż przypuszczano w kwaterze niemieckiej.

W mieście panował zapal nieopisany; nie tracono wiary w zwycięstwo, gdy zamknęły się szeregi wojsk oblężniczych, liczono na pomoc prowincji.

Po kilku śmiałych, ale bezowocnych wycieczkach z miasta, najzdolniejszy z członków rządu rewolucyjnego, adwokat Leon Gambetta wyostał się balonem z Paryża i począł na prowincji organizować armje ludowe.

Wszystkie bohaterskie wycieczki obłączonych w Paryżu bywały jednak wówczas odpierane z wielkimi stratami. Nadzieje na pomoc prowincji zawiodły. W olbrzymim mieście odczuwać się dawał głód coraz dotkliwiej. Żywiono się prawie wyłącznie mięsem końskim i szczurami. A i szczurów pozostało bodaj niewiele bo już pod koniec 1870 r. płacono za sztukę półtora franka.

W ostatnich dniach grudnia, Niemcy sprowadzili przed Paryż ciężkie działa oblężnicze i poczęli bombardować miasto. Gen. Trochu, mimo głodu i gradu pocisków nie chciał słyszeć o kapitulacji.

Po bonatarskich wysiłkach obro-
ny, 28 stycznia 1871 roku pełnomoc-
nicy Francji podpisali akt kapitulacji.
Stolica Francji 182 dni wytrzymała
obłężenie, broniąc się do ostatka
z poświęceniem, które przynosi
zaszczyt ludności.

Tak działo się w Paryżu przed
laty 44-ma. Nie zapominajmy jednak,
że wówczas Anglja i Rosja zachowywały neutralność i Francja sama
jedna musiała wytrzymać napór silniejszego wojska niemieckiego.

Dzisiaj zmieniły się warunki wojny francusko-niemieckiej. Niemcy prowadzą wojnę na parę frontów. Przycho-
dzą pod Paryż wyczerpani cięż-
kimi i dotkliwymi w skutkach boja-
mi w Belgji.

Na terenie Belgji i Prus wschodnich poległo już paręset tysięcy żołnierza niemieckiego, gdy tymczasem ofensywa rosyjska wzmaga się ciągle, a Francja otrzymuje wciąż nowe posiłki lądowe z Anglii, gdy na morzu Niemcom zagraża zagłada od dwóch flot najsilniejszych na świecie.

Wreszcie i sama obrona Paryża przedstawia się dziś zupełnie inaczej. Jeżeli przed pół wiekiem mógł się on bronić sam jeden, bez nadziei na odsiecz przeszło 4 miesiące, to dzisiaj, wobec niezmiernie kosztownych, imponujących pod względem rozmiarów urządzeń fortyfikacyjnych, będących ostatnim wyrazem techniki w tej dziedzinie, wobec świetnego zaprowiantowania i uzbrojenia w wielkie działa najnowszego systemu — można powiedzieć śmiało, że Paryż jest nie do zdobycia.

Obecnie Paryż jest największą i najsilniejszą twierdzą w świecie, w której nawet miljonowa armja może swobodnie manewrować.

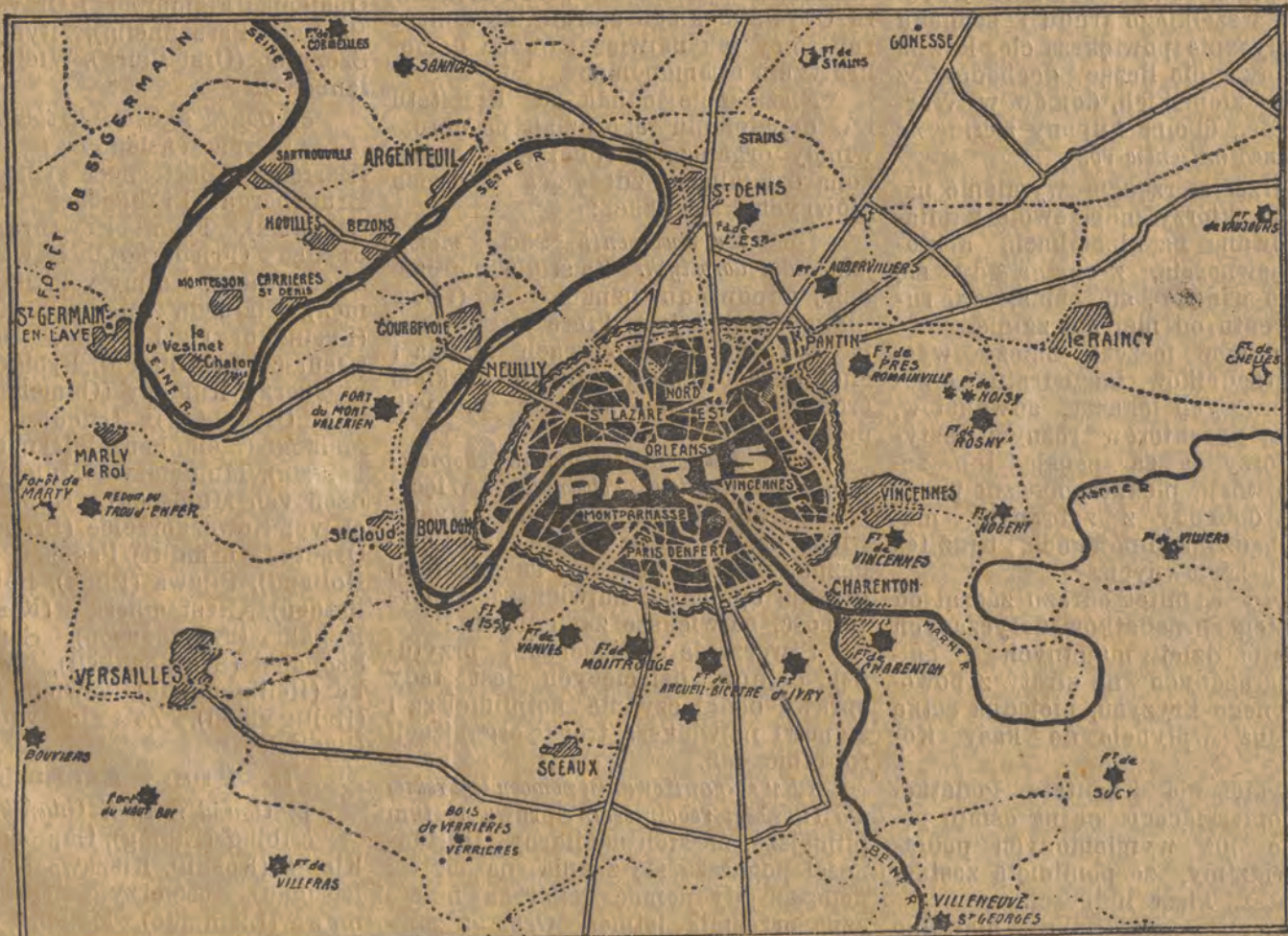
Fortyfikacje paryskie składają się z trzech linii. Właściwe miasto otoczone jest ogrodzeniem fortiecznem, które oddziela je od przedmieść i osad

pod miejskich, stanowiących dziś duże samodzielne miasta. Kilkadziesiąt bram łączy je z właściwym Paryżem, zamkniętym w murach tej starej fortyfikacji. Składa się ona z wału ziemnego, obmurowanego ze wszystkich stron, z głębokiego na parę pięter rowu oraz t. zw. ulicy wojennej.

Oczywiście, że dzisiaj obronna wartość tej linii fortyfikacyjnej jest bardzo mała i praktycznie odgrywa ona rolę kordonu celnego, wobec istnienia w Paryżu celi miejskich, t. zw. *octrois*. To też w ostatnich latach była mowa o zburzeniu tych fortyfikacji i oddaniu terenów przez nie zajętych pod publiczne parki i budowę miejskich domów dla robotników. W ostatecznym razie ta linia fortyfikacji mogłaby służyć dla powstrzymania szturm piechoty na bagnety i odpierania go przez całą uzbrojoną ludność, ale do tej ostateczności dojść nie może.

Druga linja fortyfikacji znajduje się w odległości 2 wiorst od pierwszej i składa się z 16 starych fortów, wzmocnionych w ciągu ostatnich lat 8 fortów znajduje się na prawym brzegu Sekwany i Marny, 7 na lewym, jeden zaś — Charenton w widłach między temi rzekami. Forty te bronią Paryża z trzech stron; od zachodu ma on naturalną obronę z trzykrotnego wygięcia Sekwany, wzmocnioną fortem Valerien.

Trzecia linja fortyfikacji składa się z najbardziej udoskonalonych i najsilniejszych fortów. Najbardziej wysunięte forty znajdują się w odległości 15 wiorst od miasta, najbliższe zaś—9 wiorst. W ten sposób, jeśli

Fortyfikacje Paryża.

